

PŘÍTOMNÝ ČAS

Čeština má pouze jeden přítomný čas. V běžně mluveném jazyce se přítomný čas často používá také pro vyjádření jisté nebo plánované budoucnosti. Například: *Zítřka jsem doma. Co zítřka děláš? V sobotu jedu na výlet.*

Všechna česká slovesa se časují. Časování znamená, že sloveso mění svoji koncovku a tím vyjadřuje různé osoby. Osobní zájmena (například *já, ty, on* atd.) se v češtině na rozdíl od mnoha jiných jazyků obvykle spolu se slovesy nepoužívají, protože informace o osobě je vyjádřena koncovkou slovesa. Osobní zájmena se slovesem používáme pouze tehdy, když je chceme zdůraznit (například *Já jsem doktor, ale ty ne. Ona mluví, on píše.*), nebo v běžně mluveném jazyce. Pozor: ve výrazu *To je.../To není...* (například když na něco nebo někoho ukážeme) však demonstrativní zájmeno *to* nikdy nevynecháváme.

Všechna česká slovesa se časují. V přítomném čase existují čtyři typy konjugace. Slovesa k nim přiřazujeme podle koncovky 1. osoby singuláru (tvar pro osobu *já*). Slovníkový tvar (infinitiv) končí většinou na *-t* (např. *dělat, mluvit, studovat*).

	-ÁM	-ÍM	-U	-UJU
infinitiv	<i>dělat</i>	<i>rozumět</i>	<i>pít</i>	<i>pracovat</i>
<i>já</i>	<i>děl-ám</i>	<i>rozum-ím</i>	<i>pij-u</i>	<i>prac-uju</i>
<i>ty</i>	<i>děl-áš</i>	<i>rozum-íš</i>	<i>pij-eš</i>	<i>prac-uješ</i>
<i>on, ona, to</i>	<i>děl-á</i>	<i>rozum-í</i>	<i>pij-e</i>	<i>prac-uje</i>
<i>my</i>	<i>děl-áme</i>	<i>rozum-íme</i>	<i>pij-eme</i>	<i>prac-ujeme</i>
<i>vy</i>	<i>děl-áte</i>	<i>rozum-íte</i>	<i>pij-ete</i>	<i>prac-ujete</i>
<i>oni</i>	<i>děl-ají</i>	<i>rozum-í</i>	<i>pij-ou</i>	<i>prac-ujou</i>

Negace v přítomném čase

Když chcete vytvořit zápor, přidáte před sloveso předponu *ne-*, kterou píšeme dohromady se slovesem. Například: *Neplavu ani neběhám.*

Čeština má dvojí nebo vícery zápor, například *Co nikdy neděláš?* Význam věty zůstává negativní.

	-ÁM	-ÍM	-U	-UJU
	<i>nedělat</i>	<i>nerozumět</i>	<i>nepít</i>	<i>nepracovat</i>
<i>já</i>	<i>neděl-ám</i>	<i>nerozum-ím</i>	<i>nepij-u</i>	<i>neprac-uju</i>
<i>ty</i>	<i>neděl-áš</i>	<i>nerozum-íš</i>	<i>nepij-eš</i>	<i>neprac-uješ</i>
<i>on, ona, to</i>	<i>neděl-á</i>	<i>nerozum-í</i>	<i>nepij-e</i>	<i>neprac-uje</i>
<i>my</i>	<i>neděl-áme</i>	<i>nerozum-íme</i>	<i>nepij-eme</i>	<i>neprac-ujeme</i>
<i>vy</i>	<i>neděl-áte</i>	<i>nerozum-íte</i>	<i>nepij-ete</i>	<i>neprac-ujete</i>
<i>oni</i>	<i>neděl-ají</i>	<i>nerozum-í</i>	<i>nepij-ou</i>	<i>neprac-ujou</i>

V češtině se často používá záporná otázka, která plní funkci zdvořilého návrhu nebo nabídky. Například: *Nechceš kávu? Nechceš jít na tenis?*

Otázka v přítomném čase

Pokud chcete vytvořit otázku, pouze změňte intonaci věty. Všimněte si dvou typů intonace:

1. Pokud lze na otázku odpovědět *ano* nebo *ne*, intonace otázky je stoupavá:

To je tvůj kamarád?

Vy jste student?

2. Pokud na otázku nelze odpovědět *ano* nebo *ne*, intonace otázky je stoupavě klesavá:

Odkud jsi?

Co děláš?

